

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Sententia quorundam Thomistarum. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

2. Præterea. Omnis scientia vel est causa sciri, vel causatur ab eo. Sed scientia Dei non est causa mali nec causatur à malo. Ergo scientia Dei non est causa malorum.

3. Præterea. Omne quod cognoscitur, cognoscitur per suam similitudinem vel per suum oppositum. Quicquid autem cognoscit Deus, cognoscit per suam essentiam: ut ex dictis patet. Diuina autem essentia neque est similitudo mali, neque ei malum opponitur. Diuina enim essentia nihil est contrarium, ut dicit Augustinus 12. de Ciuitate Dei. Ergo Deus non cognoscit mala.

4. Præterea. Quod cognoscitur non per seipsum, sed per aliud, imperfecte cognoscitur. Sed malum non cognoscitur à Deo per seipsum: quia sic oporteret quod malum esset in Deo. Oporteret enim cognitum esse in cognoscente. Si ergo cognoscitur per aliud, scilicet per bonum, imperfecte cognoscitur ab ipso, quod est impossibile: quia nulla cognitio Dei est imperfecta. Ergo scientia Dei non est malorum. Sed contra est, quod dicitur Proverb. 15. Infernus, & perditio coram Deo.

Respondeo dicendum, quod quicumque perfecte cognoscit aliquid, oportet quod cognoscat omnia, quæ possunt illi accidere. Sunt autem quedam bona, quibus accidere potest, ut per mala corrumpantur. Vnde Deus non perfecte cognosceret bona, nisi etiam cognosceret mala. Sic autem est cognoscibile vnumquodque secundum quod est: vnde cum hoc sit esse mali, quod est priuatio boni: per hoc ipsum quod Deus cognoscit bona, cognoscit etiam mala, sicut per lucem cognoscuntur tenebræ. Vnde dicit Dionys. 7. cap. de diuin. no. Quod Deus per semetipsum tenebrarum accipit visionem, non aliunde videns tenebras quam à lumine.

Ad primum ergo dicendum, quod verbum Philosophi est sic intelligendum, quod intellectus, qui non est in potentia, non cognoscit priuationem per priuationem in ipso existentem. Et hoc congruit cum eo, quod supra dixerat: quod punctum & omne indiuisibile per priuationem diuisionis cognoscitur. Quod contingit ex hoc, quia formæ simplices & indiuisibiles non sunt actu in intellectu nostro, sed in potentia tantum. Nam si essent actu in intellectu nostro, non per priuationem cognoscerentur. Et sic cognoscuntur simplicia à substantiis separatis. Deus igitur non cognoscit malum per priuationem in se existentem, sed per bonum oppositum.

Ad secundum dicendum, quod scientia Dei non est causa mali, sed est causa boni, per quod cognoscitur malum.

Ad tertium dicendum, quod licet malum non opponatur essentia diuinæ, quæ non est corruptibilis per malum: opponitur tamen effectibus Dei, quos per essentiam suam cognoscit, & eos cognoscens, mala opposita cognoscit.

Ad quartum dicendum, quod cognoscere aliquid per aliud tantum, est imperfecta cognitionis, si illud sit cognoscibile per se. Sed malum non est per se cognoscibile: quia de ratione mali est quod sit priuatio boni. Et sic neque definiri, neque cognosci potest, nisi per bonum.

Explicatio articuli.

Conclusio est affirmans, intelligi autem debet non tantum de malis culpæ, sed etiam pœnæ, nec tantum de positio quod in malo pœnæ cruciat, sed de priuatione boni, quam infert: similiter non solum est intelligenda de positio, quod est in peccato, sed etiam de priuatione rectitudinis, quæcumque sit in ipso opere, & actu peccati. Ceterum cum duplex in Deo scientia esse dicatur, quedam approbationis, aut practica, quæ Deus dicitur aliquos nescire, ut Matth. 25. alia vero simplex rerum notitia, conclusio non est vniuersæ intelligenda de scientia practica, aut approbationis, quia Deus nec approbat mala culpæ, neque illa facit, prout mala culpæ sunt, ut optime animaduertit Alex. 1. p. q. 23. in 2. art. 3. tamen utriusque modo scientia Dei ad mala pœnæ referatur: de scientia tamen simplicis notitiæ, comprehendendo scientiam speculatiuam, etiam futurorum, conclusio est in vniuersum vera de omni malo, tam culpæ, quam pœnæ, & in Scriptura, & doctrina Patrum satis manifesta: de modo tamen, quod Deus scit malum culpæ, inter Doctores est aliqua controuersia, & futura nobis subinde disputatio.

DISPUT. LXII.

An Deus per suam bonitatem cognoscere possit malum quodcumque culpæ.

Sententia quorundam Thomistarum, cap. 1.
Deum non per se, sed per oppositam virtutem intelligere omne peccatum, cap. 2.

CAPVT I.

Sententia quorundam Thomistarum.

Non omnia supponendum est, questionem non esse, an Deus proprium conceptum habeat malitiæ peccati, si ea est in priuatione, de hoc enim in præced. disp. satis dictum est, quare neque quærimus, an per conceptum proprium bonitatis suæ cognoscat Deus malitiām peccati: sed cum priuatio sit alienius habitus priuatio, ac proinde impossibile sit eam cognoscere, non cognito habitu opposito, & malitia à multis dicatur esse priuatio bonitatis, controuersia nunc est, utrum, ut Deus cognoscat malitiām peccati, quæ in priuatione dicitur consistere, satis illi sit, suam bonitatem cognoscere, an necesse etiam habeat cognoscere bonitatem aliquam creaturæ: supponimus autem ex sententia multorum; malitiām esse bonitatis debere.

Art. 2. huius
questionis.

Lib. 5. de Ci-
uit Dei c. 2.
circa fin. 15.

Cap. 7. non
multum à
medietate.

Lib. 3. de ani-
ma c. 23.
& 25. 10. 2.

In Disput.
scientia per
acta & spe-
culatiua.

Matth. 25.

Alex. 1.

Ses. 1. quæ-
stionum capi-
tur.

bita inesse priuationem, quod vtrum in vniuersum de omni malitia etiam peccati commissio- nis verum sit, an non, dicemus in 1. 2. quæst. 71. art. 6.

Hoc supposito, quidam recentiores Thomistæ censent, ex eo solum, quod Deus suam cognoscat bonitatem, malitiam peccati optime posse cognoscere, sicut si Sol cognosceret per suam lucem, qualibet tenebras optime intelligeret. Huius sententia meminit Durand. in 1. d. 36. q. 1. num. 12. pro qua nullum ex antiquioribus Scholasticis invenire potui; ea probari potest ex Dionysio 7. de div. nomin. ubi ut ostendat, quò pacto Deus in se scientiam rerum habeat, inquit in hæc verba, quemadmodum etiam lux per causam in se tenebrarum notitiam anticipatam, & informatam habet, quod non altunde, quam ex luce tenebras novit: ergo eadem ratione Deus, qui est summum lumen bonitatis, per semetipsum tenebras, quæ sunt malitia peccati cognoscet. Ratione probatur primum, quoniam Deus in se est summa bonitas: ergo continet in se omnem rationem bonitatis, ac proinde per illam cognoscet omnem recessum à sua bonitate; peccatum autem est recessus quidam ab ea: ergo per illam potest peccatum cognoscere. Deinde omne peccatum est privatio, & auctus ab ipso Deo: ergo Deus per se, tamquam per habitum oppositum, omne peccatum intelligit.

CAPUT II.

Deum non per se, sed per oppositam virtutem, intelligere omne peccatum.

Opposita sententia multo probabilior est, quæ docet, Deum per se non posse cognoscere malitiam peccati, sed eam per oppositam virtutem necessario intelligere: ita asserit Durand. in 1. q. cit. num. 9. quem aliqui recentiores plane sequuntur: sicut etiam plurimum ex antiquioribus Alexand. p. q. 2. m. 3. art. 3. S. Thom. in hoc art. ad 1. & 3. Bonav. in 1. d. 36. art. 3. q. 1. in corpore, & ad argumenta Ricar. art. 1. q. 2. ad 1. & 2. docent enim malum cognosci per bonum ei oppositum. Porro ipsos non loqui de bonitate Dei, cui etiam peccata quodammodo opponuntur, constat; nam S. Thom. plane loquitur de bono creato quod est effectus Dei, alij vero de bono, quod in Deo habet similitudinem, & ideam: bonitas autem Dei non habet in Deo ipso ideam, & similitudinem, sed tantum bonum creatum eam habet, ut patet: ergo omnes de bono creato, non de bonitate ipsius Dei increata loquuntur.

Ratione vero probatur hæc opinio: primum quia malitia peccati, etiam si in privatione consistat, non opponitur bonitati Dei, sicut proprio habitui, sed communi quadam ratione, ut in tertia ratione dicemus, privatio autem non potest cognosci nisi per habitum proprium, cui proxime opponitur, ergo per solam Dei bonitatem intelligi nequit: tum etiam peccatum intemperantiæ si est privatio rectitudinis, est quidem privatio temperantiæ virtutis, quæ quidem non est in Deo formaliter: hæc enim solum est in moderandis delectationibus gustus, & tactus, ergo non potest omne malum culpæ à Deo per suam solum bonitatem cognosci.

Ad hæc, peccatum ea sola ratione dicitur pri-

ratio Dei & bonitatis ipsius, quatenus separat ab eius amicitia, & gratia, quocirca Deo ipso privatur, sicut, sine, & obiecto, non sicut forma opposita, veluti caritas privatur colore, non quidem, ut forma contraria, sed sicut obiecto, visu autem, sicut opposito habitu: privatio autem non potest cognosci solum per obiectum, quo privatur, hoc enim remote & secundarie privatur, sed per qualitatem, & formam oppositam, ergo nec malitia peccati per solam bonitatem Dei qua privatur, ut obiecto, potest intelligi; sed per oppositam bonitatem creatam, quæ in anima esse debebat, cognoscenda est: & quia duplex est bonitas, quæ debebat inesse animæ, quæ peccatum mortale privatur, quædam communis, scilicet gratia & charitas qua homo coniungitur Deo; alia vero virtutis peculiaris, cui proprie, & proxime peccatum opponitur, ut iustitia, temperantia, &c. non sufficit ad cognoscendam malitiam peccati, bonitatem gratiæ solum intelligere, sed opus est etiam nolle bonitatem virtutis peculiaris.

Ad testimonium vero Dionysii pro prior opinione adductum, respondeo primo, eo loco non agere Dionysium de cognitione, qua Deus intelligit malitiam peccati, quasi dicat illam intelligi à Deo per suam bonitatem increatam, sed de cognitione, & modo, quo Deus omnia creata entia cognoscit.

Secundo dico, inter exemplum lucis comparatum cum tenebris, & bonitatis Dei cum malitia peccati esse manifestum discrimen: nam lux est propria forma opposita tenebris; bonitas autem Dei opponitur malitiæ peccati generali quadam ratione, neque ut opposita forma, ut explicatum est: quare neque Dionysius exemplum adduxit ad id, quod prior sententia putavit. Tertio dico, solo eo exemplo Dionysii voluisse explicare modum, quo Deus ex seipso notitiam, & cognitionem habet omnium rerum anticipatam, hoc est, antequam res ipsæ sint, nec ab ipsis villo modo acceptam. Exemplum autem luminis sic explicatur, si lumen intelligeret, tenebras per se cognosceret, nec opus haberet ex ipsismet notitiam earum mendicare: textum vero Dionysii latius explicavimus supra disp. 60. cap. 4. Quid vero respondendum sit duabus rationibus pro prior opinione allatis, ex dictis manifestum est.

ARTICULVS XI.

Vtrum Deus cognoscat singularia.

Ad undecimum sic proceditur. Videtur quod Deus non cognoscat singularia. Intellectus enim divinus immaterialior est quam intellectus humanus: sed intellectus humanus propter suam immaterialitatem non cognoscit singularia, sed sicut dicitur in 2. de Anima, ratio est vniuersalium, sensus vero particularium. Ergo Deus non cognoscit singularia.

2. **R**espondeo. Illa sola virtutes in nobis sunt singularium cognoscitivæ, quæ recipiunt species non abstractas à materialibus conditionibus. Sed res in Deo sunt maxime

Ad testimo-
nium Dio-
nyf. responde-
tur primo.

Secundo.

90
1. d. 3. a. 3.
& d. 36. q. 1.
ar. 1. & 1.
cont. 50.
63. & 72.
& 75.
& 76. Et
ver. q. 2. a. 1.
& 5. Et
2. p. 3. cap.
134. & 135.
Lib. 2. de ar.
mat. ex. 1. Et
1. Phys. text.
49. 100. 2.